

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

KATOLIŠKI SHOD V NOVEM MESTU SE VRSI 14. IN 15. AVGUSTA.

KATOLIŠKI SHOD ZA KAMNIŠKO IN MORAVŠKO DEKANIJU SE BO VRSIL 21. AVGUSTA V DOMŽALAH. NATANČNEJŠI SPORED SE BO SE OBJAVIL.

KATOLIŠKI SHOD ZA RADOVLJIŠKO, KRANJSKO IN LOŠKO DEKANIJU SE VRSI 3. IN 4. SEPTEMBRA NA BREZJAH. NATANČNI SPORED SE KASNEJE OBJAVI. ZAVEDNI KATOLIŠKI GORENJCICI SE ZA SHOD ŽE SEDAJ OPOZARJATE!

KATOLIŠKI SHOD ZA DEKANIJU SMARJE IN ŽUZEMBERK SE BO VRSIL DNE 21. AVGUSTA 1921 V STICNI.

Kažipot katoliškim Slovincem.

Katoliški shodi, ki se bodo vršili prihodnje mesece po Sloveniji, imajo namen vsem katoliškim Slovincem podati točnih in trdnih smernic v vedno besnejšem divjanju proti katoliškim načelom.

Dve fronti sta, na kateri so spravili svobodomiselniki svoje najmočnejše sile in kjer mislijo predreti katoliško fronto in tako uničiti katoliško armado ter vse usužnjiti pod svobodomiselni jarm — jarm brezvestnosti, pohotnosti, nasilja. Ne rečemo, da je to končni namen vsakega svobodomiselnika — a resnični konec je navadno vedno ta. Sokolska podivjanost nam v tem oziru prav preveč pove, da nam ni treba hoditi na Francosko ali Češko.

Ti dve fronti sta: mladina in brezversko časopisje.

Mladino hočejo na vsak način dobiti v svoje roke. Zato je njihov namen vso mladinsko vzgojo prekvasiti z brezverskim duhom in jo popolnoma odtegniti verskemu vplivu.

Pot je dvojna: v šoli in izven šole. Iz šole so odpravili verskonravno vzgojo in jo nadomestili s sokolsko, ki je po pričevanju

Cerkve same brezverska. Da bi se ta sokolska vzgoja res vršila, so povsod na najvplivnejša šolska mesta postavili same zagrizene svobodomiselnice in razpletli neprodno mrežo svobodomiselnih sokolskih učiteljev, ki imajo nalogo vzgajati čim številnejši sokolski naraščaj. Prihodnji šolski zakon bo v tem oziru šel še za en korak naprej.

Druga pot je organizacija izvenšolske mladine v sokolskih društvih. Sokolski savez ima strog sklep in vsaki župniji ustanoviti Sokola — zakaj v vsaki fari je par zrelih pohajačev, večinoma tujcev, ki so sposobni za to pohujševalno delo med mladino.

Tako mislijo svobodomiselniki potom mladinske vzgoje vzgojiti nov svobodomiselnini rod, ki bo zrastel v sovraštvo do vsega, kar je katoliškega.

Druga fronta je brezversko časopisje. Liberalne banke so dale v ta namen milijone na razpolago. (Samo Jadranska banka v liberalne namene 32 milijonov kron.) Ti svobodomiselniki časopisi — pa naj bodo liberalne, samostojne, narodnosocialne ali socialistične stranke dan za dnevom naravnost, drugi pa prikrito blatijo vero, verska društva (Marijine družbe, tretji red itd.), duhovnike, katoliške organizacije, hvalijo protiverske vladne naredbe (kanceljarski, brezverski šolski načrt itd.) in v stotih izvodih brizgajo strup v ljudi, ki jih polagoma omami in popolnoma zastrupi. Reči moramo, da je danes gotovo še do 85 odstotkov vernih Slovencev, a kaj vidimo, da je svobodomiselnega časopisja trikrat več med Slovenci kot katoliškega. Torej ogromna večina tistih Slovencev, katerim je vera še vedno sveta stvar, požirajo teden za tednom, dan za dnem protiverski in proticerkveni strup in tako sami redijo in plačujejo gade na svojih psih. Ali more tak pričakovati, da mu Bog ohrani zaklad sv. vere in s tem edino pot v srečno večnost, če pravo voljno svojo vero tako v nevarnost postavlja. Zato je zadnji čas, da se naše katoliško ljudstvo ob dvanajsti uri zave nevarnosti, ki mu prete od te najostudnejše kuge, ki jo imenujemo svobodomiselniki tisk, kakor so »Jutro«, »Slov. Narod«, »Tabor«, »Jugoslavija«, »Napreje«, »Domovina«, »Kmetijski list«, »Nova doba«, »Pondeljek«, »Ljudski glas« itd.

To sta torej ti dve fronti, na katerih mislijo svobodomiselniki predreti in tako

omajati in poraziti katoliško vero med Slovinci.

Naša dolžnost je zato, da tudi mi obrnemo na ti dve fronti vso svojo pozornost.

Zahtevamo popolno versko šolo, kot jo imajo katoličani na Nemškem, Belgiji, na Nizozemskem.

V slednjo našo župnijo mora Orel, katoliška mladinska organizacija, in v Orla vsak pošten fant, najsibo telovadec ali netelovadec. Zakaj pri Orlu ni samo telovadba, ampak tudi vzgojno delo pri fantovskih sestankih in v disciplini.

Poleg tega pa naj se tudi matere organizirajo v Marijinih družbah ali društvih za matere, kjer bodo dobivale navodila, kako vzgajati otroke in jih varovati strupa, ki se jim bo vcepil v sokolski ljudski šoli.

Končno moramo zbrati vse moči, da razširimo katoliško časopisje, in da vzbudimo v slehernem katoličanu zavest dolžnosti, ki jo ima pred Bogom in svojo vestjo napram katoliškemu tisku in da se zave nevarnosti brezverskega časopisja.

In te smernice nam bodo dali katoliški shodi. Zato naj nihče ne zamudi udeležiti se teh shodov ter tako pokazati, da mora tudi kaj žrtvevati za svoj največji zaklad, katoliško vero.

Josip Kremen:

Sedem glavnih točk za izpremembo ustave.

I. Za nedeljeno avtonomno Slovenijo.

Centralistična ustava je z ogabnimi kupčijami človeških duš sprejeta, a sprejeta je, in mi katoličani kot načelni nasprotniki nasilnih krvavih prevratov jo moramo priznati, dasi s težkim srcem in z nizko sklonjeno glavo. A tudi naš boj za avtonomijo in za pravice delovnega ljudstva izvira iz načela, ki ni nikdar naprodaj, zato bomo nadaljevali veliki boj za politično in gospodarsko svobodo jugoslovanskega ljudstva z vsemi zakonitimi sredstvi toliko časa in s tako silnim poudarkom na vse panoge javnega življenja, dokler se naš celotni program vsepovsod ne uveljavi in ukorenini tako, kot ljudstvo hoče in kot je ljudstvu prav ter tako kot je po vseh človeških in božjih postavah pravično.

Zato smo si zapisali na svoj prapor: **Boj za revizijo (izpremembo) ustave!** Ker se zavedam, da so člani in članice naših kmetijskih zvez še vse premalo motrili iz svojega glasila ustavne boje, ki jih je tako junaško bil v Belgradu Jugoslovanski klub, boje, iz katerih je jasno razvidna naša pot, ki pelje daleč v bodoče veke, se hočem v sedmih člankih dotakniti še vsaj rahlo tistih sedmih glavnih točk sedanje centralistične ustave, ki se morajo izpremeniti nujno in čim prej, ker bi sicer prišla država s svojim ljudstvom vred na rob prepada. Krog teh točk se bo vrtilo vse naše notranjepolitično življenje, krog teh točk se bo sukal prihodnji volivni boj za redni parlament, boj, ki že na vidiku, s temi točkami bo centralizem ali obstal ali treščen ob tla. Zato je nujno potrebno in nepreglednega pomena, da je vsak naš pristaš kolikor mogoče natančno in stvarno poučen o zadevah, ki se tičejo njega i vseh, da si bo prihodnjič sam vedel delati sodbo o politiki in strankah, da ne bo navezan na uboge pare demogofov, ki s kričanjem proti klerikalizmu maskirajo svoje umazane sebične namene, ljudem pa osle kažejo, kakor hitro pridejo do svojih korit in skled.

Prva točka, v kateri se mora ustava spremeniti, je naša odločna zahteva po **nedeljeni avtonomni Sloveniji**. Za tako Slovenijo se je izreklo naše ljudstvo v ogromni večini pri spomladanskih občinskih volitvah, pri katerih je potepalo liberalce v blato, samostojneže pa jedva pustilo do slabotne sape. Izrekli so se zanj v ogromni večini novoizvoljeni občinski zastopniki, in dejstvo je, da nam tako Slovenija tišči pod klobukom le brezvestna sila liberalno-samostojne klike v Belgradu, kar pa ne bo trajalo dolgo, ker vsepovsod vidimo in čutimo, da prihaja naš dan.

Slovenci smo v svetojni vojni neizmerno trpeli: V fronti kot v zaledju so imeli naš narod za psa in vprežno živino. Čisto odkrito so nam pravili Nemci in Mažari, da smo »Kanonenfuter«, kar smo dejansko tudi bili. Toda smelo trdim, da trpimo danes Slovenci med takozvanimi »osvobojenimi« narodi — največ. Zakaj raztrgali so naše telo na tri vetrove: Koroška, Jugoslavija in Primorje. Koroški Slovenci, ki so neprenehoma preganjani, zahtevajo za slovenski del Koroške — avtonomijo. Dunaj se jim smeji in kaže na Belgrad, češ: **Še vašim rojakom v Jugoslaviji je ne dajo, ampak jih bodo še celo raztrgali na dva kos!**

Primorski Slovenci zahtevajo za **Julijsko Benečijo avtonomijo**. Rim se jim smeji, češ: **Še vašim rojakom v Jugoslaviji je ne dajo, ampak jih bodo celo raztrgali na dva kos!** Slepec mora razvideti iz tega, da pomenja razdeljena Slovenija kot je predvideva centralistična ustava, sprejeta s pomočjo liberalnih in samostojnih glasov, sunek v srce Slovencev, da čimprej izdahnemo svojo žalostno dušo. — V Jugoslaviji nas je Slovencev malo: a žilav, delaven, alpski narod smo, zmogni kljubovati vsem viharjem. Zato nas hočejo razdeliti na Kranjce in Štajerce, nekaj nas vreči pod Hrvaško, da se bomo lasali med sabo in

da bodo lažje gospodovali nad nami tisti, ki jim je narod in Bog želodec in trebuh. A naše ljudstvo zahteva nedeljeno Slovenijo in ne bo odnehalo prej, dokler se ta njegova srčna želja ne uresniči. **Nedeljeno Slovenijo** zato, ker hočemo ostati tudi za naprej. Nikdar ne bomo pustili, da nas bi klali s kuhinjskimi noži in sekali z mesaricami, ker smo živ narod, ki živi in živetiti hoče! **Nedeljeno Slovenijo** zato, da omogočimo boj svojim trpečim bratom v Korotanu in v Primorju!

A nedeljena Slovenija mora biti tudi avtonomna: Kar imamo Slovenci, Hrvatje in Srbje skupaj, o tem naj odloča Belgrad, odnosno državni zbor. V stvareh pa, v katerih se pa razlikujemo od ostalih dveh plemen, moramo odločevati mi sami. Preveč bi bilo, ako bi se spuščal na tem mestu v podrobnosti, navedel bom samo dva slučaja ki naravnost kričita po avtonomiji Slovenije. Prvič: 95 % Slovencev zna pisati in brati. V južnih krajih pa je po nekod 95 % ljudi, ki ne znajo ne pisati ne brati, saj nam je znano n. pr. izza orožnih vaj, da uporabljajo celo majorji in kapitanje svoje palce za pero in držalo, kaj šele nižji častniki in priprosto ljudstvo! Iz teh dveh dejstev sledi, da je ljudsko šolstvo v Sloveniji skoro popolno. Mi bi zase zidali gospodarske kmetijske, gospodinjske, socialno-politične in strokovno-zadružne šole, a ko bi imeli denar. V par letih bi se dvigalo v Ljubljani in Mariboru lahko dvoje ljudskih visokih šol, kot jih nahajamo v najnaprednejših evropskih državah: V Belgiji, Nizozemski in Holandski. Lansko leto je Slovenija plačala v Belgrad 700 milijonov kron več kot je porabila zase. Recimo, da darujemo radevolje svojim bratom 200 milijonov; ostalo bi jih nam še 500 milijonov! Koliko bi mi s tem denarjem lahko zidali, koliko cest popravili, koliko podpor dali za povzdigo živinoreje, poljedelstva, zadružništva itd., itd., itd. »Kmetijski list« ter našteva z debelimi črkami »Zasluge« SKS za slovenskega kmeta. Med temi »zaslugami« našteje tudi kmetijsko šolo na Gorenjskem, ki je še ni in o kateri se še ne ve, kdaj bo. **Hinavci! Za 500 milijonov, ki so jih iztisnili iz mozga slovenskega naroda lansko leto, za 200 milijonov, ki jih bodo iztisnili letos, drugo leto, dokler bo vladal centralizem, dobimo eno ubogo kmetijsko šolo. In samostojneži imenujejo to »zaslugo«!** Za norca imajo slovenskega kmeta, in kdo jim še besedo verjame, je tepec, izvržek, katerega je mati Slovenija upravičeno žalostna.

500 milionov je bilo naših. Ako bi imela Slovenija svojo avtonomijo, bi jih bila uporabila ljudstvu v korist. Ministrstvo za poljedelstvo, katerega vodi »strokovnjak« mesar Ivan Pucelj, pa je — Boga mi — lahko veselo, da je obljubilo Gorenjcem kmetijsko šolo za — **500 milijonov**. Pri Mubamedovi bračji, da to ni bila slaba kupčija za — Belgrad in za samostojno, ki je bila v obilni meri deležna na mešetariji. Slovenci pa tonemo —, Potapljamo se —. Ena sama bilka je, ki nas more rešiti smrti: **Nedeljena in avtonomna Slovenija!** V boj zanj: vsi na celi črti!

Razgled po svetu.

LAKOTA NA RUSKEM.

Lakoti na Ruskem so se pridružile tudi kulne bolezni, kolera in kuga. Strada sedaj do 40 milijonov ljudi, ki se vale iz svojih krajev na vse strani ter ropajo, morijo, jedo travo, umirajo. Kužne bolezni so pobiale že do 100.000 ljudi. Vsled gladu umrje v najbolj prizadetih krajih do štirih petin ljudi. Letina je tako slaba, da se bo nič žetve. Vsled popolne nezmožnosti komunistične vlade je tudi dovoz od drugod silno malenkosten, zakaj ni železniški promet tako propadel, kot ta nja leta v komunistični Rusiji.

Grki

po mali zmagi, ki so jo priborili proti Turkom, sopeset beže. Prav jim je, kaj pa grabijo in grabijo in jim ni nikdar zadosti.

Sirom domovine.

ŠKOFJA LOKA.

V tukajšnjem uršulinskem samostanu je umrla v četrtek dne 28. julija v 80 letu starosti in v 56 letu red. obljub č. g. M. Kat. Majhnič, provincialna prednica uršulinske redovne province. Pokojnica je delovala svoj čas kot učiteljica, nad 27 let pa je bila prednica samostana. Pod njenim vodstvom se je do malega ustvarilo vse, po čimer se samostan in dekliški zavod odlikujeta danes. Loka in njena okolica sta pokojnici dolžni še posebno hvaležnost, saj je imelo naše mesto do najnovejših časov za Ljubljano najvišje dekliške šole na jugu, znane in priznane povsodi, loškimi deklicam pa je dal ravno samostan priliko, da so se mogle šolati doma in dospeti do uglednih služb. Avstrija ni negovala dekliških šol in smo posebno v naših krajih bili navezani le na zasebne zavode in ravno pokojna gospa mati ni mirovala, šolo za šolo je dobila v svojo hišo, dokler ni v letu 1910 tudi učiteljice dobilo pravico javnosti. Ko je moral v svetovni vojni samostan odstopiti svoj grad vojaštvu, je pokojnica pokazala vso svojo ljubezen do mladine. Ni se strašila ne stroškov ne truda, da je s primerno ureditvijo strogo samostanskih prostorov dobila šolske sobe, tako da ni radi vojske ne ena deklica iz Loke in okolice ali gojenka uršulinskega zavoda izgubila le malo časa v svojem šolanju in so mogle deklice nemoteno, brez škode pohajati šolo in se izobraževati. L. 1918 je bila pokojnica izvoljena za provincialno prednico ter je vršila ta častni posel do smrti. Poznavajoč le dolžnost, je lani kljub visoki starosti potovala v Rim, kjer se je udeležila generalnega kapitlja, pred tremi tedni pa se je vrnila z vizitacijskega potovanja po Nemški Avstriji in Češkoslovaški. — Pokopali so jo v soboto. Pogreb je vodil ob številni asistenci redovne in svetne duhovščine presvetli škof Magr. dr. Andrej Karlin.

ZMINEC PRI ŠKOFJI LOKI

»Vse sem naredil, kar so mi oni naročili, kaj pa čem sedaj napraviti, da bom kaj veličevjel na svoje hmance?« »I tako da bo dobro.« In gospod iz Debrave je šol med zmažne občane in za vino je dajal, pa malo pomežiknil, češ, ali še hočete jerobe imeti nad seboj — mošnšek je sicer trpel, pa lista je bila skupaj in smo bili na konju. Za volitve bo pa spet treba obljubiti nekaterim, da jim plača »shte« ali jim pa zagrozi, da jim konja ne bo več pesodil n domovina bo rešena.

Vidite tako dela naš samostojnež, tu se vidi, da je njegova stranka pri vinu še nekaj vredna. Tako govore nekateri. Druži, ki pa gospoda iz Debrave poznajo malo od bližje,

in se zato tudi ne more strinjati s terorjem od zgoraj, kakor ga mislijo uvesti oni, ki ustanavljajo »narodne garde«, ne toliko za pobiranje komunizma kakor za ogrožanje in omejitve meščanskih slobod. Razun tega nosi ta zakonski predlog obeležje strankarskega absolutizma, ki je bil vedno najopasnejši za obstoj vsake države. Jugoslov. klub protestira nadalje proti nasilnim revkizicijam, ki se še vedno dogajajo na kmetih popolnoma protipostavno. Ravno tako protestira Jugoslov. klub proti temu zakonu, ker uničuje združevalno svobodo delavstva in ga izročila na milost in nemilost kapitalistom. Jugoslov. klub protestira dalje proti razveljavljanju mandatov komunističnih poslancev, ker je tako postopanje protipostavno in proti določbam volilnega prava. Odkar je vlada ukinila demokratske ustavne določbe, je zavladala silna pravna nesigurnost, ki naši državi silno škoduje doma in na zunaj. Iz teh razlogov bo Jugoslov. klub glasoval proti zakonskemu načrtu »za zaščito države«.

p Zakon za zaščito države, ki ga je predložil minister Pribičević narodni skupščini, ima namen zatreti komunizem, obenem pa tudi udariti vse druge protivladne stranke — to so Ljudska, Radičeva, narodno socialna, zemljeradniška stranka ter Hrvatska Zajednica, ki tvorijo sedaj veliko večino v državi. Vskakdo, ki se ne strinja z liberalci, je v nevarnosti, da ga brez nadaljnjega zapro. Mi smo zelo veseli, da liberalna stranka tudi v Srbiji in na Hrvaškem tako urno sebi grob koplje.

p Moralno propale osebe se po novem zakonu o zaščiti države kaznujejo in potem oddajo v prisilne delavnice. Vendar enkrat! Kmalu bomo imeli živahno življenje po prisilnih delavnicah: verižniki, vojni dobičkarji, ogromno število Sokolov z raznimi visokimi osebami iz Belgrada na čelu bodo pomešani s komunističnimi atentatorji. »Ponedeljek« bo od sedaj naprej izhajal v prisilni delavnici, kamor se bo po novem zakonu preselilo tudi »Ponedeljkovo« uredništvo. Zdrave!

p Vse komunistične mandate (58) v narodni skupščini namerava vlada razveljaviti in razpisati nove volitve, komunistično stranko pa docela razpustiti. To pa zato, ker se je pri preiskavah dognalo, da je bila središče atentatorskih načrtov ravno soba komunističnih poslancev v narodni skupščini in da so mnogi komunistični poslanci sodelovali pri teh načrtih. Po celi državi se tudi vršijo pri raznih komunistih hišne preiskave, zelo veliko so jih tudi pozaprli. Glavno gnezdo komunistične agitacije je ob mažarski meji, kjer imajo komunisti baje zvezo in podporo od mažarskih hujskačev, ki bi radi zanesli v našo državo notranje nemire.

p Tudi na Pašića so nameravali komunisti izvesti atentat.

p Komunisti so začeli pošiljati ministrom grozilna pisma, češ »da jih bodo«, če jih ne puste pri miru.

p Huda obsedba. Srbski kmeti list celo piše o demokratih, pri katerih so tudi slovenski samostojneži, takole: »Demokratska stranka hoče živeti. To ne bi bilo nič hudega, ako bi to hotela s svojim delom in trudom. Tega pa ona noče. Ona hoče

živeti od prevare. Na zadnjih volitvah so demokratje obetali kmetom zemljo. Prevarili so jih. Zemlja je ostala nerazdeljena. Veliki posestniki še danes žive na svojih »spahilukih« (velikih posestvih). Obetali so osvobojenje kmetom v Bosni in Hercegovini, a prevarili so tudi te. 12. maja t. l. so izdali naredbo o »beglukih« (begovskih veleposestvih), s katero so male kmete izgnali z veleposestev. Obetali so »čivčijam« (najemnikom) v Macedoniji v zakup vzeta posestva, ali pogodba z muslimani od 27. junija t. l. daje tudi to zemljo begom.« — Naši samostojneži so za to glasovali. Ni čuda, da jih srbski kmetje imenujejo najhujše sovražnike kmetov.

p Klofute liberalcem deli zelo pridno kraljevi namestnik Hribar. Ze pri svojem prihodu v Ljubljano je rekel, da je doslej na ljubljanski vladi večkrat vladala nepostavna samovolja, odslej pa hoče on postaviti prvorbiti prvo mesto. Ob svojem prvem uradnem dnevu pa je rekel svojemu uradništvu, da mora biti proti tistim, ki se bore proti ustavi še bolj obzirno kot proti drugim.

p »Ljudski glas«, socialističen listič, modro pravi, da ni ne za centralizem ne za avtonomijo. To je čisto lahko razumljivo; zakaj »Ljudski glas« je in mora biti za Kristana, Kristan pa je za milijone, ki jih služi na Friderikovih posestvih. Zato Kristan ne potrebuje več ne avtonomije, ne centralizma, temveč samo nekaj listov, ki perejo »ubogega delavskega voditelja«. In »Ljudski glas« to nalogo zvesto vrši!

p Neprostovoljno šalo je napravil zadnji »Ljudski glas«, ko piše: »Soc. demokratje so pokazali, da ne marajo nobenih generalov, ki bi bili v stranki to, kar so pri čebelah troti.« General Kristan pa je pokazal, da ne mara stranke, ki bi ne bila to, kar so za trote čebele. Zato se je postavil za generala socialistični stranki, in ne brez uspehov — zase.

p Kako daleč smo zašli. V Zemunu pri Belgradu je množica kričala po ulicah: Živela Velika Srbija! Bivši poslanec dr. Bertić pa je zaklical z balkona svoje hiše: Živela Jugoslavija. Takoj je nastopila policija in aretirala — koga? Ali one, ki so vpili proti edinstvu države naperjen klic: Živela Velika Srbija? Nel Ampak — dr. Bertića. — Taka enakopravnost nam je zanjamaena po novi ustavi, za katero so glasovali samostojneži.

Domače novice.

d Odkritje spominske plošče dr. Lovro Pogačniku. V Kamni gorici se na rojstni hiši dr. Lovra Pogačnika na Veliki šmaren dne 15. avgusta t. l. odkrije skromna spominska plošča v hvaležen spomin njegovemu delu za probujo krščanskega ljudstva. Po sv. maši na prostem bodo ob priliki odkritja govorili zastopniki organizacij, popoldne po litanijah se vrši javna telovadba. Pri slavnosti sodeluje jeseniška godba. Izkaznice za polovično vožnjo in kosilo (po 20 K) se naročajo do 10. avgusta pri Orlovski zvezi. Prijatelji, ki posetite Brezje, napravite še prijetni izprehod v Kamno gorico. Društva z zastavami in narodne noše dobrodošle! Na postaji Otoče čakajo odpotniki, ki povedejo udeležence v Kamno gorico. Pokazimo, da znamo ceniti delo ve-

likih mož! Iskreno vabljeni! — Pripravljajmo odbor.

d Zaplenjeni zvonovi. Liberalna »Domovina« je strašno huda na »cunjo« Domoljub, ki je izrazil upravičen dvom, da bi naša vlada nazaj zahtevala od avstrijske vlade zaplenjene zvonove, češ, da je to hujskanje proti državi (»Domovina« namreč misli, da je država minister Pribičević, ki ga srbski listi imenujejo »zli duh države«). Pa »Domovina« je preveč prizanesljiva. Domoljub je še veliko huje povedal. Rekel je, da Slovenci in Hrvati še v domači državi nimamo nobenih pravic, toliko manj pa v Avstriji in zato zvonov ne bomo dobili. Danes pa povemo še več: Naša vlada se ne zmeni za vojna posojila, kar so druge države že davno uredile, naša vlada se ne zmeni za velikanske svote, ki jih je avstrijski erar še dolžan slovenskim trgovcem, naša vlada se ne zmeni za velike slovenske svote pri dunajskem čekovnem uradu, naša vlada se sploh ne meni za naše premoženje, razen pri davkih, kjer ga upošteva samo letos ravno za 200 milijonov več kakor je za nas treba. Smo pač Slovenci, in teh Pašić še leta 1914 ni poznal in jih zamenjal, pa jih še danes ne pozna. Prihodnja »Domovina« bo zopet ogorčena nad »katališkimi obrekovanjem«.

d Stari časi se bližajo. Gospod minister Pribičević so zapovedali, da se mora vsakdo, ki potuje z železnico izkazati z legitimacijo veljavno za mesec dni. Pred vsakim potovanjem se mora legitimacija znova potrditi.

d Novo pogrebno uniformo so iznašli Sokoli v Radovljici. Pri pogrebu sodnega kanclista Jožefa Brovč dne 25. julija je neslo krsto šest Sokolov — med njimi domač učitelj — v telovadnih oblekah! Očividci so se splošno zgražali nad neopravičljivo netaktnostjo Sokolov! Telovadna obleka je za telovadišče, ne pa za pokopališče! In ti ljudje se spotikajo, ker gosp. župnik ni dovolil Sokolom v zadnjem hipu prijavljenega nagrobnega govora! Juristi so, pa ne poznajo onega priprostega paragrafa: »Pri cerkvenem pogrebu se je treba pokoriti cerkvenim predpisom!« Zdravo!

d Kako gospodarijo z našim denarjem. V Belgradu se je primerilo vse polno takihle slučajev: Gospodu, ki služi državi je zmanjkalo denarja. Prestavijo ga v Cetinje, za selitev mu izplačajo 36.000 kron. Gospod se pelje po železnici brezplačno z malo prtljago. Čez par mesecev je zopet prestavljen v Belgrad, za selitev se mu izplača — 36.000 kron. Mož se pripelje z ročno prtljago brezplačno v Belgrad in ima v žepu 72.000 kron. Dejstva!

d Blagoslov samostojnega centralizma. Trgovec je kupil 4000 kg v drugi državi. Blago leži pri carini 3 tedne, železnica pošlje račun: ležarina 3 tedne: 2890 K. Nekaj drugi trgovec dobi kavo. Carina se ne zgane. Ležarina 3465 kron. Kdo končno plača? Kmet, ki mu zato v trgovini dražje zaračunajo. Pritožbe so mogoče samo na Belgrad, a ta se peča z obznanami.

d Draginja bo še hujska. Banatsko žito bo menda šlo v Rusijo, deloma ga bodo trgovci kupičili po svojih skladiščih, naša valuta silno hitro pada, naš kredit in ugled v drugih državah je globoko pod ničlo.

Hudi časi se nam obetajo in ni hujše kazni za ljudstvo, kakor če dobijo državno krmilo v roke ljudje, ki poleg nezmožnosti mislijo samo še na to, kako bi izmuzli državo zase in za svoje kapitalistične pristaše. Ljudstvo pa ima obenem drago šolo, kako je za vsakega neobhodno potrebno, da se briga za politiko. Sicer jo dobijo v roke propalice in takrat gorje nam. To občitimo sedaj na svoji koži.

d V nedeljo 7. avgusta v Rimske toplice! Celjsko orlovsko okrožje priredi dne 7. avgusta orlovsko slavnost v Rimskih toplicah. Ob 10. slovesna služba božja na prostem v topliškem parku, pri kateri poje krog 200 pevcev. Po sv. maši tabor, nato sprejem gostov na kolodvoru. Ob 3. pop. javna telovadba, nato prijateljska zabava. Za jed in pijačo je preskrbljeno. Zvečer ob pol 9. koncert pevske zveze »Ljubljane«! Z Rakovnika pride polnoštevilna salezijanska godba, ki bo sodelovala pri celi prireditvi. Gostje orlovskega tabora imajo ta dan znižane cene pri kopanju. Zvečer vozijo vlaki ob 8. in o polnoči. Prijatelji, pokažimo letoviščarjem Rimskih toplic, da je naše ljudstvo še krščansko!

d Posavski orlovski tabor. Dne 28. avgusta se vrši v Sevnici I. posavski orlovski tabor. To je prva večja orlovska prireditve v Posavju. Vse župnije iz Spodnje štajerske in sosednje Kranjske pošljejo svoje zastopnike, vsa organizirana katoliško narodna mladina se zbere ta dan v prelepi Sevnici. Ob 10. uri bo na trgu sv. maša s sodelovanjem salezijanske godbe iz Ljubljane. Popoldne po litanijah se vrši javna telovadba na semnjišču. Vožnja je na vseh progah polovična. Preskrbite si tozadevne izkaznice, katere razpošilja Orlovska zveza v Ljubljani.

d Regent Aleksander se je zaročil v Parizu z burbonsko vojvodinjo Zofijo Ysa.

d Lepa četa naših Orlov je odšla v Strassburg na Francosko na veliko mednarodno katoliško telovadno prireditve. Orli se bodo udeležili mednarodne tekme.

d Izvoz vseh valut in deviz je prost razen zlatih in srebrnih novcev in naših bankovcev, katerih se ne sme vzeti čez mejo več kot 2000 dinarjev.

d Požar v Danah. Dne 9. julija 1921 je v vasi Dane, občina Stari trg pri Rakeku, požar vpepelil tri hiše in 22 gospodarskih poslopij. Zgoreli so nadalje poljski pridejki, gospodarsko in poljsko orodje, hišna oprava, obleka itd. Prizadetih je 13 posetnikov. Škoda znaša nad 5 milijonov kron, a zavarovalnina je malenkostna. Pogorelci se nahajajo v skrajni bedi in si iz lastnih moči ne morejo pomagati. Da se jim vsaj deloma olajša beda, se razpisuje nabiranje milih darov v območju deželne vlade za Slovenijo. Darovi se sprejemajo v Ljubljani pri predsedništvu deželne vlade (ravateljstvo pomožnih uradov) in pri mestnem magistratu, a drugod pri okrajnih glavarstvih oziroma političnih ekspoziturah in pri mestnih magistratih v Mariboru, Celju in Ptujju.

— Ponevno prosimo vse, ki imajo v posesti nabiralnike »Slovenske Straže«, da jih zopet izroče njih namenu ali pa jih pošljejo društvu nazaj. Dobili smo kovan drobiž in je odslej vsak izgovor popolnoma neutemeljen.

d Poučno potovanje slovenskih kmetov se bo vršilo od 10.—18. sept. Prijave se sprejemajo samo do 5. avgusta. Natančne pogoje glej v Kmetovalcu.

d Kmetijsko-gospodinjstva šola v Ljubljani sprejema prošnje do 15. avgusta. Več glej v »Kmetovalcu« št. 14.

d Umrl je v Kamniku v starosti 77 let vpokojeni nadučitelj Jernej Cenčič. Pokojnik se je odlikoval po svoji globoki vernosti, neomajni značajnosti ter po požrtvovalnem socialnem delu. Naj mu bo Bog večern plačnik!

d Umrl je v Žužemberku gosp. župnik Berlan po kratki bolezni, ki si jo je nakopal v svoji naporni službi.

d Umrl je v Metliki grško-katoliški župnik in konzistorialni svetnik Ilija Hranilović.

d Umrla je v škofjeloškem uršulinskem samostanu provincialka uršulinske redovne province, m. Katarina Majhnič v starosti 80 let. Skoro 30 let je bila prednica uršulinskega samostana v Škofji Loki. Pod njenim vodstvom se je samostan razvil v tak odličen zavod kot je danes. Naj ji sveti večna luč!

d Nabor v Radovljici. Pri rekrutovanju letnika 1901 je bilo iz radovljiškega glavarstva od 297 fantov 117 sposobnih, 39 omejeno sposobnih, 117 začasno nesposobnih in 24 stalno nesposobnih.

d Kres? V Ljubljani je začel izhajati družinski list »Kres«, ki je socialističen.

Zato ga ljudje krščanskega mišljenja ne bodo naročali.

d Granata raztrgala tri otroke. Iz Zaplane pri Vrhniki se nam poroča: V soboto 30. m. m. so iztknili trije otroci, 7 in 5letni sinček Jan. Tavčarja in pa 6letna hčerka Ter. Križaj, ročno granato ter se igrali z njo. Granata je eksplodirala in razmesarila vse tri. Tukaj so bivali Italijani v času zasedbe. Menda so nam pustili nalašč te smrtonosne igrače, da bi jih v tem boljšem spominu ohranili.

d Prostovoljno gasilno društvo v Vodcah se prav toplo zahvaljuje vsem darovalcem dobrih in denarnih prispevkov, ki so pripomogli, da je veselica tako dobro izpadla. V imenu društva: Ivan Jeraj, tajnik, Franc Erce, načelnik.

d Izobraževalno društvo na Brezovici pri Ljubljani priredi, z gostovanjem g. Fraua Gregorja na, člana narodnega gledališča v Ljubljani, v nedeljo, dne 7. avgusta v društvenem domu predstavo: »Mrak«. Drama v 3 dejanjih. — K obilni udeležbi vlijudno vabimo.

d V dobi centralizma. Če hočes danes komu telegrafirati, je najboljšje, da mu pišeš. —

d Napad. Jože Jerin z Brezij pri Kovorju je brez povoda napadel Janez Valjavca, ko je ta vozil gnoj. Udaril ga je, da je padel z voza na tla in se poškodoval na glavi. Mahnil je tudi z nožem proti njemu, pa mu je napadeni pravočasno ubežal.

d Št. Vid pri Vusenici. Vaš dopis je docela nerazumljiv in popolnoma nejasen. Zato ga niti popraviti ne moremo.

d M. F. Železna kaplja: Okrog 12000 jugosl. kron.

Gospodarski obzornik.

CENE.

g Tržne cene v Mariboru. Volovsko meso 22 do 26 K, telečje 16 do 18 K, brez kosti 21 K, svinjsko 32 K, salo 44 K, prekajeno meso 46 K, goveje kože 24 K 1 kg.

g Znižanje cen stavbnega materiala v državnih gozdovih. Z namenom, da se čim bolj olajša zidava poslopij, je odredil minister za šume in rude, da se cene stabnemu materialu v vseh državnih gozdih znatno znižajo.

g Cene žitu na Mažarskem. 100 kg pšenice stane 1240, rži pa 910 mažarskih kron. Ker pa je danes vredna mažarska krona le 40 vinarjev, stane 100 kg pšenice 480 naših kron, rži pa 364 naših kron.

g V gostilnah Nižje Avstrije stane liter vina 120 avstr. kron, liter sadnega vina pa 20 do 24 avstr. kron.

DENAR.

g Žigosanje vojnih posojil. Ker se na ozemlju, ki je do sedaj bilo po Italiji zasedeno in ki je po rapalski pogodbi pripadlo naši kraljevini, ni vršilo popisovanje in žigosanje obveznic predvojnih in vojnih posojil bivše avstro-ogrške monarhije, je finančni minister odredil, da se rok za popisovanje in žigosanje teh obveznic podaljša do dne 15. avgusta 1921. Popisovalce se bodo tudi obveznice vojnih posojil, ki že nosijo italijanski žig »Tresoro italiano«. Hkrati je finančni minister odobril, da se

morejo do gornjega roka vzeti v pretres tudi prošnje za naknadni popis in žigosanje predvojnih posojil iz ostalega ozemlja naše kraljevine. Prošnje za dovoljenje naknadnega popisa in žigosanja gornjih obveznic naj se z obveznicami vred vlagajo do gori navedenega roka, t. j. do 15. avgusta t. l. pri delegaciji ministristva financ v Ljubljani; na pozneje vlozene prošnje se ne bo oziralo. Na prošnjah mora biti ed županstva potrjeno, da je prosilec naš državljan; tudi mora prosilec na verodostojen način dokazati, da je pravi lastnik predloženih obveznic.

Vrednost tujega denarja.

Denar	25. Julija		29. Jul.		30. Jul.	
	K	v	K	v	K	v
ameriški dolar	162	—	170	—	174	75
avstrijska krona	—	21	—	21	—	20
češkoslovaška krona	—	—	—	2 22	—	2 26
angleški funt	570	—	640	—	600	—
francoski frank	—	—	—	—	13	68
italijanska lira	7 32	—	7 36	—	7 35	—
bolgarski lev	—	—	1 46	—	—	—
carski rubel	—	—	—	30	—	—
grška dramma	—	—	—	—	—	—
nemška marka	2 16	—	2 19	—	2 19	—
rumunski lej	2 23	—	2 26	—	2 25	—
švicarski frank	—	—	—	—	—	—
poljska marka	—	—	—	—	—	—
mažarska krona	—	—	—	—	—	—

g Naša krona pada. 100 naših kron je vrednih v Švici 3 franke 40 santimov (t. j. 3 predvojne krome 40 v).

g Popirnat denar po 5 dinarjev (20 kron) je, kakor poročajo poročila. Dne

dej so ugotovili 2 različni vrsti ponarejenih 5 din. bankovcev.

g **Avstrijska vojna posojila in Italija.** Glede vojnega posojila, ki je bilo podpisano v krajih, ki pripadajo sedaj Italiji, se poroča, da bo italijanska država izplačevala ta posojila splošno koristnim ustanovam, mladoletnim in sirotam v popolnem znesku, in sicer 60 lir za 100 kron.

ZIVINA.

g **Padanje cen živine na Dunaju.** Vsled obilnega dovoza mažarske živine na dunajski trg so začele cene padati. Prodajne cene so bile te dni sledeče: bik 120 do 140 avstr. kron za 1 kg, krave 95 do 100 avstr. kron, lažje svinje 215 do 230 avstr. kron, težje 210 do 240 avstr. kron.

g **Cena živini pada.** »Kmetijski list« je pred par tedni pozival kmete, naj živine ne prodajajo, ker so njihovi uspehi glede tega tako veliki, da se bo cena živini znatno dvignila. Toda vsi samostojni »uspehi« ne morejo zadržati stalnega padanja živinskih cen.

BAZNO.

g **Kmetijski tečaj po deželi.** Poverjenstvo za kmetijstvo namerava tekom letošnje zime prirediti več kratkih kmetijskih tečajev, ki bodo trajali po en teden. To bodo: tečaj za gnojenje in tečaj za strežbo živine. Ti tečaji se imajo prirediti od novembra do konca februarja in so namenjeni moški in ženski mladini od 16. leta starosti naprej. Prirejati se bodo pod sledečimi pogoji: 1. da se prihlasi zadostno število udeležencev, najmanj 30, ki se zavežejo, da bodo tečaj redno in točno obiskovali; 2. da se za tečaj preskrbi potreben prostor (učno sobo) s kurjavo. Ves pouk bo kolikor mogoče praktičen in je zaradi tega pridobiti tistim krajevnim zastopnikom (kmetijskim organizacijam, izobraževalnim društvom, županstvom itd.), ki želijo take tečaje organizirati, tudi pripravno kmetijo, kjer bi se lahko eno in drugo stvar pokazalo in z delom razložilo. Interesanti naj se za prireditve teh tečajev obračajo pravočasno na poverjenstvo za kmetijstvo v Ljubljani, kejr se dobé vsa potrebna nadaljnja pojasnila.

g **Vkisovanje fižola v stročju.** Na kmetih je večkrat zelenega fižola odveč, da gospodinja ne vé kam z njim. Pomaga si s tem, da ga kar trikrat na dan kuha. Tudi v jeseni, ko včasih vsled deževnega vremena ves fižol ne zori, ostane precej zelenega. Zelo lahko in preprosto konserviramo zelenega fižola je vkisanje, ravno tako kakor se vkisa kisel zelje ali kisel repa. Stroki se operejo, osolijo in vložijo v škaf ali kadico, se dobro stlačijo in obtežijo — prav tako kakor kisel zelje. Njprej se pusti v toplem prostoru, ko pa je vkisan, se postavi v hladno klet in z njim pozneje tako lahko kakor s kislim zeljem. Radi večje trdnosti in čistosti se tudi tu, kakor pri kislem zelju, dno posode pokrije z zelnatimi listi, odzgoraj pa s čistim platnениm prtom. Na ta način se dajo manjše in večje množice zelenega fižola dobro in na preprost način ohraniti. **Simič Davorin.**

g **Uvozna carina na železo se je zvišala za 300%.** O tem »uspehu« samostojni močje.

g **Državna podkovska šola** uljudno obvešča konjerejce in lastnike konj, da se od slej v sredah in petkih popoldne konji ne bodo podkovali, izvzemši najnujnejše slučaje.

g **Pomanjkanje krme** za živino bo letos vsled suše veliko. Da se pomanjkanju vsaj deloma odpomore, piše neki strokovnjak v »Jugoslov. Lloyd«: »V travnikih vidim zelo važno reč, ki bi nam mogla v pomanjkanju pomagati. Travniki so že gotova posev, pa ako bi jih mi — kakor hitro se suša prebije — zalili z razredčeno gnojico, ali pognojili bolj malo (40 kg na hektar) s kakim dušičnim umetnim gnojem (čilski soliter, dušikovo apno ali amonijev sulfat), potem je več kot gotovo, da bi imeli od tega v jeseni korist, in sicer bi imeli kaj kositi ali pa izdatno pašo.

g **Ljubljanski velesjem** se je moral radi mizarskega štrajka preložiti na dneve od 3.—12. septembra.

g **Prosta žganjkuha** v smislu zakona je dovoljena le tistim, ki kuhajo iz lastnih proizvodov (glej Uradni list št. 72 pod te, koč št. 192). Če siromašni ljudje z lastnikovim privoljenjem pobirajo po gozdnih borovnicah, robide in drugo gozdno sadje, to niso lastni proizvodi, iz katerih bi smeli kuhati žganje prosto trošarine. Na tem stališču stoji ljubljansko okrajno finančno ravnateljstvo. Toliko v vednost prizadetim. Kakšnega mnenja je mariborsko finančno ravnateljstvo, nam ni znano.

g **Tečaj za obrtnike.** 28. t. m. zaključil Urad za pospeševanje obrti pri krojevalni tečaj za krojače, kakor tudi predavanja o kalkulaciji in obrtnem spisju, ki so se vršila od 20. junija t. l. Obenem zaključil pa tudi knjigovodski tečaj, ki se je vršil od 23. junija za obrtnike vseh strok. 27. julija t. l. otvoril Urad za pospeševanje obrti pri krojevalni tečaj za črevljarje v Zürich, za katerega se je prijavi 44 udeležnikov, 8. avgusta pa pri krojevalni tečaj za krojače v Radovljici.

Dobre knjige.

Astronomija. Zvezdoslovje je posebno zanimiva veda, ki se goji ne samo v izobraženih krogih, tudi med priprostim narodom naletimo na ljudi, ki kažejo mnogo znanja in zanimanja za zvezdoslovje. Vsakdo, ki ima kaj zmisla za to vedo, si bo rad omislil zanimivo knjigo, ki je pravkar izšla v založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani pod naslovom: **Osnovni nauki astronomije.** Spisal profesor Jožef Reisner. Knjiga velja K 22.— in je ponatis iz velike Reisnerjeve fizike za višje razrede srednjih šol. Knjigo priporočamo ukaželjnim Slovincem.

Cenik knjig založbe Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani je pravkar izšel. Ta cenik našteva vse knjige tega založništva, ki se ta čas še dobe. Cenik navaja današnje knjigevne cene. Iz cenika razvidimo, da so razne panoge vede med Slovenci v hitrem razvoju, ker navaja ta katalog mnogo znanstvenih del, ki so izšle po preobratu in ki bi v starih predvojnih razmerah med Slovenci pač ne bile našle odjemalcev.

»Pred Bogome.« Priznani in pri naših cerkvenih zborih zelo priljubljeni skladatelj dr. Kimovec nam paklanja 14 mašnih pesmi za mešani zbor. Odlikujejo se po svoji svežosti, lepim melodijah, modernem, pa vendar dovolj lahkem izražanju. — Cerkevni zbori jih bodo peli z velikim veseljem. Najtopleje priporočamo. Stanejo samo 80 K, kar je za sedenjo draginjo čudovito nizka cena. Glasovi so po 8 K. Naročajo se pri Jugoslov. knjigarni v Ljubljani.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje! Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za frančiškansko cerkviijo)
obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

3%.

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1920 nad 60 milijonov kron vlog in nad K 1.100.000 rezervnih zakladov. Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke v tekočem računu.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

Ko se je mir povrnol, je bila brezglava mumija odstranjena v profesorjevo spalnico — kapitan Orme je namreč izjavil, da se ne more razgovarjati vpriči mrtvaka, pa naj bo še tako starinski — in začeli smo se zopet pomenkovati. Najprej sem na Higgsovo zahtevo sestavil kratek dogovor in v niem razložil namen popotovanja in poskrbel za enake deleže dobička, kar ga bo; če kdo izmed nas umrje, naj tisti, ki ga prežive, vzamejo njegov delež. Temu dogovoru sem jaz osebno ugovarjal, saj nisem želel niti zakladov, niti starin, ampak samo svojega sina. Ostali pa so poudarjali, da bi, kakor večina ljudi, v prihodnosti utegnili kaj potrebovati za življenje, ali če že jaz ne, pa gotovo moi sin, če ga rešimo; tako sem se nazadnje vdal.

Nato je kapitan Orme zelo vesno vprašal, katere dolžnosti bi imeli; določili smo, da naj bom jaz vodja pohoda; Higgs preiskovalec starin in tolmač in z ozirom na svoje obširno znanje poglaviti poročevalec, kapitan Orme pa inženier in vojaški poveljnik. Če bi se pa mnenja križala, bi se moral vsakdo podvreči odločitvi večine.

Ko smo to čudno pogodbo na lepo prepisali, sem jo podpisal in podal profesorju, ki se je nekoliko obotavljal, toda ko je še minuto preiskoval sabejski prstan, se je okrepcal in tudi podpisal; pripomnil je, da je za svoji delkenskemu neumen, in je sunil papir preko mize pred Ormeja.

»Stojte minuto.« je dejal kapitan, »nekaj sem pozabil. Rad bi videl, da bi nas spremljal moj stari sluga, narednik Kvik. On je zelo pripraven za kako zvijačo, zlasti če bomo morali, kot sem razumel, imeti opravka z razstrelivom, s katerim se je imel priliko pečati pri inženjerjih in drugod. Če vam je všeč, ga pokličem in poprašam, če hoče iti.«

Prikimal sem, ker sem vsled prizora z mumijo in stražniki menil, da bi nam narednik utegnol koristiti. Ker sem sedel najbliže vratom, sem jih odprl kapitanu, na kar je pokončna postava narednika Kvika, ki je očitno na vratih slonel, dobesedno padla v sobo, spominjajoč me na prekucnivšega se lesenega vojaka.

»Holal!« je dejal Orme, ko se je, ne da bi trenil, pobral in se postavil v pozor. »Kaj za vraga, delate tukaj?«

»Stražim, kapitan. Policista, sem menil, bi utegnla izpremeniti svoje mnenje in se vrniti. Ali kaj zapovedujete, kapitan?«

»Da. Odhajam v Severno osrednjo Afriko. Kdaj morete biti pripravljene za odhod?«

»Parnik v Brindisi odide jutri večer, kapitan, če greste skozi Egipt; če pa greste skozi Tunis, v soboto ob 7. uri 15 minut zjutraj od postaje Charing Cross. Samo razstrelivo in orožje, ki ga je — kakor sem razumel — treba preskrbeti, utegne vzeti nekaj časa, da ga tako zadelamo, da prevaramo carinarje.«

»Vi razumeli?« je dejal Orme. »Kako, prosim lepo, ste razumeli?«

»Vrata v teh starih hišah tako rade odstopajo od svojih podbojev, kapitan, in ta-le fospod« — in pokazal je profesoria — »ima glas, ki se sliši daleč kot pasja piščalka. O, nikar ne bodite užaljeni! Jasen glas je sijaina reč — to se pravi, če so vrata pripravna — in dasi se narednika Kvikla leseni obraz ni genil, sem videl njegove dovptipne sive oči, kako so mežikale med gostimi obrvmi.«

Zasmejali smo se s Haiggsom vred. »Torej hočete iti?« je dejal Orme. »Toda spam, da ste jasno razumeli, da je ta reč nevarna in da vas morebiti več ne bo nazaj?«

»Za ogleduha biti je bilo nekoliko nevarno, in tako je bilo naše opravilo v Dongi, kjer o vsi popadali razen vas in mene in mornarja, pa sva se navzlic temu le vrnila. Prosim odpuščanja, toda tu ni nobene take reči, da bi bila nevarna. Človek pride na svet, kadar mu je sojeno, in umrje, kadar mu je sojeno, kaj pa vmes dela, je zelo vseeno.«

»Lej ga, lej,« sem rekel; »mi tudi kar enako mislimo.«

»Jih je že bilo nekaj, ki so enako gledali, gospod, odkar je stari Salomon dal gospej to reč — in pokazal je na prstan Sabeike, ki je ležal na mizi.« Toda oprostite mi, kapitan; toda kako je z nagrado? Ker sam nisem oženjen, nimam nikogar, ki bi bil od mene odvisen; toda, kot veste, imam sestre, ki so od mene odvisne in moja vojaška plača jim odide z menoj. Nikar ne mislite, kapitan, da sem lakomen.« je hitro dodal, »toda kot vi, gospodje, razumete, črno na belem v začetku bo obema prav hodilo na koncu« — in pokazal je na pogodbo.

»Popolnoma prav. Kaj želite, narednik?« je vprašal Orme.

»Nič več kot svojo plačo, če nič ne pridobimo; če pa kaj pridobimo, ali bi bilo pet od sto preveč?«

»To naj bo pa deset,« sem pridedal. »Narednik Kvik lahko izgubi življenje kot ostali izmed nas.«

»Lepo se vam zahvaljujem, gospod,« je odgovoril, »toda to bi bilo po mojem mnenju preveč. Pet od sto, kot sem predlagal.«

Zapisali smo torej še, da narednik Samuel Kvik dobi pet odstotkov celotnega dobička, če ga bo kaj, seveda če se bo dobro držal in ubogal povelja. Nato je tudi on podpisal pogodbo in opremili smo ga s čašo hviskija¹ in vodo, ki naj ju izpije na svoje zdravje.

»Zdaj pa, gospodje,« je dejal, odklonivši stol, ki ga mu je Haiggs ponudil, očitvidno zato, ker mu je vsled stare navade bolj ugajalo, da se je kot lesen vojak naslanjal o steno, »kot ponižen petodstotni deležnik te resnično drzne družbe prosim, da mi dovolite reči besedo.«

Dovoljenje je torej dobil in narednik je začel izpraševati, kakšno težo skale bi bilo treba odstraniti.

Povedal sem mu, da ne vem, ker funškega nalika nisem nikdar videl, toda spoznal sem, da je bila njegova oblika velikanska, morebiti tako obširna kot katedrala sv. Pavla.²

»Ce hočemo to reč dobro napraviti, se jo treba malo razgibaš,« je opomnil narednik. »Dinamit bi to že opravil, pa bi bilo prenevarno vlačiti ga v taki množini preko suščave na kamelah. Kapitan, kaj pa pikrit? Vi se spominjate tistih novih burških bomb, ki je en del naših odplnil v nebeške kraljestvo, ostank pa zastrnil?«

¹ Hviski (whisky) je lečmenovo žganje.
² Katedrala (to je škofijska cerkev) sv. Pavla stoji v Londonu. Zidali so jo 35 let (od 1675 do 1719). Zadnje delo v kupoli je bilo pa izvršeno šele leta 1894. Dolga je 152 m, široka 36 m, kupola je visoka 111 m. — Stavbenik Wren, ki jo je napravil, ima v njej svoj grob — brez spomenika. Grob označuje samo preprosta plošča s pomenljivim napisom: »Če iščeš spominka, poglej okrog sebe.«

»Daj,« je odvrnil Orme; »spominjam se; toda sedaj imajo še snovi — azoimide jih menda imenujejo — strahotne nove sestavine iz dušika. Jutri poprašava, narednik.«

»Dobro, Kapitan,« je odgovoril; »toda vprašanje je, kdo bo plačal? Vi, pri moji veri ne morete prav nič kupiti. Jaz računam, če se nam posreči nakupiti razstrelivo in pravim: petdeset vojaških pušk a strelivom in vse druge potrebščine — brez kamel — vsa oprema tega pohoda ne more stati manj kot 1500 funtov.¹

»Mislim, da imam to vsoto v zlatu,« sem odgovoril, »ki mi ga je plemenita vladarica Abatijev dala toliko, kolikor sem ga le mogel s šebob vzeti.«

»Če ne,« se je vmešal Orme, »bi mogel jaz, dasi sem zdaj siromak, najti v sili kakih 500 funtov. Zato se zaradi denarja nikar ne vznemirjajmo. Vprašanje se glasi: ali smo vsi pripravljeni lotiti se tega pohoda in vzdržati prav do konca, pa naj bo že, kakršen hoče?«

Odgovorili smo, da smo.

»Ali ima torej še kdo kaj reči.«

»Seveda,« sem odgovoril; »pozabil sem vam povedati, da če kdaj dospemo v Mur, se ne sme nihče izmed vas zaljubiti v Valdo Nagasto. Ona je nekaka sveta oseba, ki se more omožiti samo v svoji rodbini; in če bi kaj takega storili, bi pomenilo, da nam porežejo vratove.«

»Ali slišite to, Oliver?« je dejal profesor. »Jaz mislim, da je doktorjevo svarilo namenjeno vam, ker imamo drugi te vrste reči že za sabo.«

»Kajpada,« je odgovoril kapitan in zopet zardel po svoji navadi. »Pa da vam po pra-

¹ En angleški funt (šterlingov) je pred vojsko veljal nekako 24 kron.

vici povem, mislim, da je ta reč tudi mene malo minila, in kar se mene tiče, ne mislim, da bi bilo treba upoštevati čare te črne gospodične.«

»Nikar ne bahajte, kapitan. Nikar, prosim, ne bahajte,« je dejal narednik Kvik z votlim šepetom. »Ženska je ravno tista reč, ki ne morete biti nikoli pred njo varni. Danes je strup, jutri pa med — Bog in podnebje vesta, zakaj. Lepo prosim, ne bahajte, sicer bomo doživeli, da se boste prav za to po kolenih plazili, za vama visoki gospod z očali, Samuel Kvik pa, ki sovraži ves njih rod, bo zadaj stražil. Iskušajte previdnost, če že hočete, kapitan, to nikar ne izkušajte ženske, sicer se obrne in ona izkuša vas, kot je do danes delala.«

»Bodite tako dobri, pa nebahajte govoriti neumnosti in poiščite voz,« je kapitan Orme hladno dejal. Haiggs pa se je začel na svoj neotesani način smejeti, in ko se je spomnil na zunanost »Rožinega cveta«, ko odgrne svoj pajčolan in na mehko resnobo njenega glasu, je začel premišljevat. »Črna gospodična«, zares! Kaj bi — nič se ne čudim — mislil ta mladi gospod, če bi kdaj doživel, da bi upri svoje oči v to sladko in ljubo obličje?«

Zdelo se mi je, da narednik Kvik ni bil tako neumen, kot si je hotel njegov gospodar domišljevat. Kapitan Orme je bil brez dvoma v vsakem oziru sposoben udeležiti se našega podjetja; vendar pa bi mi bilo veliko ljubše, če bi bil starejši ali pa, da bi gospodična, ki je bil pravkar z njo zaročen, ne bila izbrala prav te prilike in svoje zaroke razdrla. Spreletavale so me težke slutnje, polne nevarnosti, zakaj imel sem izkušnjo, da je vedno dobro odstraniti možnosti ljubezenskega zapletka, posebno na vzhodu.

(Dalje.)

Varčna gospodinja rabi edino le
GAZELA MILO
ki je najboljše in najceneje.
Lovskega psa-braka (ali psico), lepe postave, ki pridno sam išče in goni, kupim oziroma dam za njega dobro lane kaster dvocevko ali veliko stensko uro v izrezbeni omari. Natančen popis psa na naslov: P. Višnjav, pošta Višnjajgora. 2638

Vajenca za kleparsko obrt sprejme Alojzij Korče, kleparski mojster, Cerknica pri Rakeku.

Box-usnje in jerhovino
izdeluje Karl Sajovic, usnjari, Kamnik.
Preklic.
Korivc Marjeta iz Mal. Češenc preklicujem in obžalujem vsa žaljenja Alojzije Kokelj iz St. Vidu št. 78 in se ji zahvaljujem, da je odstopila od kazenskega postopanja.

Krasno posestvo
napredaj na Dolenjskem na prometnem kraju tik ob cesti z vsem inventarjem, 50 oravov polja, gozda in travnikov. Vse gospodarsko poslopje v dobrem stanju in vse polje obdelano. Cena K 600.000. Več se izve pri Zupenčiču na Dobravi št. 4, p. Dobrnice.

Tkalke in sukalko (veberce in spularce) se sprejmejo v tovarni pletenju in tkanju Jostp Kunc & Komp., Ljubljana, Poljanski nastp št. 40. (Cukrarna). 2638

Brinjevec zajamčeno pristen, v sodčih in steklenicah, nudi na debele
Parna veletrgarnja Robert Diehl, Celje.

Ponudite vse neporabne zlate predmete, verižice, prstane, obeske, zapestnice, uhane itd., — kateri predmeti vam leže doma in jih ne nosite — tvrdki F. ČUDEN, trgovina ur, zlatnine in srebrnine, Ljubljana, Prešernova ulica 4.

Zelišča Podleskove ali prešičkove seme, lipovo, bezgovo in arnika cvetje, norično ali beladona perje, čemeska in sladke koreninice, tršlikovo lubje i. t. d. kupi vsako množino in po najvišji ceni — Ed. Pisler Vrhnika, Slovenija.

Cosulich-Line
(prej Ausiro-Amerikana)
Trst - Amerika
prevažna potniške v New-York redno 5 krat v južno Ameriko po 1 krat mesečno. Pojavnila in predeja vozni listov.
Simon Kmetec
glavni zastopnik za Slovenijo. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Poroč. prstani
Double verifice
Sienske ure
Bučilke
Žestice ure
Uhani
Najstarejša trgovina ur, zlatnine in
srebrnina
F. ČUDEN
LJUBLJANA 22, Prešernova 1.
Zahtevajte ponudbe!

Kupci pozor! Na prodaj je p. d. Ko-
vačevo posestvo blizu
Črue v Mežski dolini, obstoječe iz gostilne, ko-
vavnice, polja in jepega gozda v skupnem obsegu
od 19 ha, 73 a, 45 m² ali pa samo del tega posestva
s površino od 4 ha, 96 a, 55 m². Posloplja so zidana
ter leže ob glavni cesti iz Črue na Stajersko. Red-
ditli se more pet glav živine. Cena celoga posestva
približno 200.000 dinarjev, samo dela približ. 100.000
dinarjev. Ker je posestvo pod agrarno reformo, naj
se ogleda samo oni kupci, ki še nimajo posestva
ali katerih posestvo je majhno. Kupci ki žele na-
tančnejše informacije, naj se obrnejo na notarsko
pisarno v Prevaljah.

Kupujemo suhe gobe

priporočamo pa vse vrste semen za
poletje in jesen! — Sever & Komp,
Ljubljana, Wolfova ulica šte. 12.

Pohišstvo

za vse sloje dovršeno, trpežno in ceno, kakor tudi vse vrste
lapelniška dela
BRATA SEVER Ljubljana, Gosposvet-
ročata ska cesta 13 (izlizej.)

ZELOD

novi žetve kupite na
vagone oz. 19c zveze
za dobavo že sedaj.
RUDOLF KROBLOCH - Hagenfurt.

Škodie in nadloge

se obvarujete le ako pokončavate miši navadne
in poljske
podgane s „Poginom“ škatlja po . . K 6.—
stenice z „Rapidom“ steklenica po K 12.—
ščurke z „Morinom“ škatlja po . . . K 6.—
Vsa sredstva preizkušeno najsigurneje učinku-
jejo!

I. C. KOTAR,

drogerija, Ljubljana Wolfova ulica 3.
Trgovci popusti! Trgovci popusti!

Družba „IMPLEX“

Ljubljana, Kregarov trg št. 10
kupi vse vrste

klavno živino
in prašiče
po najvišji ceni.

**Modna in manufakturna trgovina
„PRI IVANKI“
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29**

priporoča cenj. odjemalcem razno blago kakor:
cefirje in oxforde za srajce že od 19 K naprej,
raznovrstno-hlačevino, žamet, sukno in volneno
za moške in ženske, kotenino belo in pisano,
kambrike, najfinejši klot v vseh barvah, kotenino
za rjuhe in močno rujavo kotenino, cvilih za
postelje, odeje, moško in žensko perilo doma-
čega izdelka vedno v zalogi. — Cene zelo nizke,
postrežba dobra.

**Prvovrstna
ES-KA KOLESA**

Najfiniše predvoj-
no kvalitetno blago.

J. GOREC, Ljubljana
Gospodarska cesta 14.

**Miši - podgane
stenice - ščurki**

in vsa golazen mora poginiti ako porablja te moja
najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot:
proti poljskim in hišnim mišim 12 K, za podgane 16 K,
za ščurke, posebne močne vrste 20 K, posebno
močna tinktura za stenice 15 K, uničevalec moljev
10 in 20 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo
proti ušem pri ljudeh 5, in 12 K, mazilo za uši pri
živini 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perilu
10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na re-
lenjadi (unič. rastl.) 10 in 20 K, prašek proti mravljam
10 in 20 K. Preprodajalcem popust.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JONKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

IV. JAX IN SIN
Dunajska cesta št. 15, LJUBLJANA

Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz to-
varne v Lincu. — Ustanovljen
l. 1867. — Došlo je ravnočas
večje število strojev za
vsako obrt.

Vezenje poučuje brezplačno.
Pisalni stroji „ADLER“.
Ceniki zastoj in franko.
Kolesa iz prvih tovarn:
Dürkopp, Singer, Waffenzad.

Anton Kunstek Ljubljana, Kopitarjeva ul. 4,
priporoča svojo veliko zalogo

usnja in čevlj. potrebščin

na drobno in debelo.

**Agitirajte
za
„Domoljuba“**

**Tovarna
JOS. REICH**
Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Šelenburgova ul. 4.
PODRUŽNICE: **MARIBOR** Gosposka ul. 38. **NOVO MESTO** Glavni trg. **KOČEVJE** šte. 39.

Barva vsakovrstno blago.
Kemično čisti obleke.
Svetlolika ovratnike, za-
pestnice in srajce.

MASTIN v krmo, angleški krmilni prašek za
živino, po pošti 5 zamotkov po 1/2 kg
za 50 kron. Glasom ukaza deželne
vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekar-
narji, trgovci, kramarji, kmetijske in konsumne
zadruge. — Dalje od teh zahtevajte:

SLADIN hrana za dojenčke, za otroke. Krepek
zjutrek za odrasle, daje bolnikom
kri, moč, zdravje. Z njegovo uporabo
se prihrani mleka in sladkorja. To dokazuje na
tisoče zahvalnih pisem. Po pošti 5 zamotkov
po 1/2 kg 100 kron.

GARJE kraste, lššaje odstranjuje pri človeku
in živalih Naftol-mazilo, ki je brez
druha in ne maže perila. — 1 lonček
za eno osebo po pošti 15 kron pri

TRAKOCI, Iokarna, Ljubljana, Slovenska SRS.

MLJNSKA SITA! Volnena, žimnata, židana
vseh števil, pošilja naj-
neje J. Dolinar, Sveti, p. Metret.

Novovpeljana **K. Počenko**
— trgovina —
Ljubljana, Sv. Petra c. 13 (vogal Kolodvor. ul.)

Usnje ter potrebščine.

Cene konkurenčne, postrežba solidna.

**Angleška parobrodna družba
CUNARD LINE.**

Odprava potnikov I, II. in III. raz-
reda preko TRSTA-REKE in
CHERBOURGA v NEW YORK.

Sprejema naročila za prostore na
parnikih za Grčijo, Anglijo in Ame-
riko ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

CUNARD LINE,
LJUBLJANA, Kolodverska ulica 26.